

Kaupunginhallitus	§ 153	10.06.2019
Kaupunginvaltuusto	§ 43	24.06.2019
Kaupunginhallitus	§ 211	03.09.2019

Kaupunkistrategia 2030

155/00.01.02/2016

KH 10.06.2019 § 153

Forssa - koko elämän värtti - Järkivihreä Forssa -kaupunkistrategia hyväksyttiin valtuuston kokouksessa 14.4.2014. Kaupunginvaltuusto hyväksyi strategian tarkistuksen kokouksessa 30.5.2016.

Kuntalain 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntatategiassa tulee ottaa huomioon:

1. kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen
2. palvelujen järjestäminen ja tuottaminen
3. laissa säädetyt palveluvelvoitteet
4. omistajapolitiikka
5. henkilöstöpolitiikka
6. kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
7. elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien hoitamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen seuranta ja arviointi.

Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Strategian tarkistuksen valmistelun eteneminen

Valtuustokauden loppuun keväällä 2017 tehtiin osana kaupunginvaltuuston arviointia kaupunkistrategian arviointi, sen toteutumisen onnistuminen ja uudistamistarpeet. Todettiin, että kaupunkistrategiaa tulee tarkistaa erityisesti elinvoimaa tukevien tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta.

Nykyinen valtuusto aloitti toimikautensa 1.6.2017. Syyskuussa 2017 pidettiin kaupunkistrategian kehittämis- ja tarkistamistarpeisiin keskittynyt valtuustoseminaari ja marraskuussa 2017 Elinvoiman edistäminen osana kaupunkistrategiaa -seminaari. Vuoden 2018 huhtikuussa pidettiin valtuuston elinvoimaseminaari ja elokuussa seudullinen elinvoimapäivä. Kaupunkistrategian päivittämiseen liittynyt valtuuston seminaari pidettiin vuoden 2018 syyskuussa.

Tämän jälkeen valmistelutyö on edennyt johtoryhmässä em. seminaarityöskentelyjen pohjalta. Strategialuonnoksesta pyydettiin kommentit esimiehiltä esimiestapaamisessa toukokuussa 2019. Strategialuonnosta esiteltiin kaupunginhallitukselle kokouksessa 6.5.2019. Kaupunkilaisten kuulemiseksi järjestettiin Iltatorin etkot -tapahtuman yhteydessä strategiatori Kehräämöllä 23.5.2019. Sen jälkeen kaupunkilaiset ovat voineet esittää kommenttejaan ja ajatuksiaan toimenpiteiksi kaupungin nettisivuilla olevan kyselyn kautta.

Kaupunkistrategian 2030 keskeinen sisältö

Kaupunkistrategian tarkistusprosessin tavoitteena oli kirkastaa olemassa olevan strategian ydin sekä selkeyttää sen tavoitteenasettelua. Tarkistuksen haluttiin aiempaa voimallisemmin huomioivan elinvoimaa vahvistavat tavoitteet. Tarkistustyön rinnalla on edennyt seudullisen elinvoimaohjelman laadinta. Strategiamateriaalin toivotaan tulevaisuudessa mahdollistavan nykyistä paremmin myös eri tahojen yhteistyön tavoitteiden saavuttamisessa.

Tarkennuksen tuloksena kaupunkistrategian ytimeksi on määritelty Järkivihreä Forssa, jossa eri toimijoiden strateginen tavoite on kestävä elinvoiman edistäminen. Kestävää elinvoimaa edistetään kaikessa toiminnassa huomioimalla kolme kriittistä menestystekijää: ekologinen kestävyys, taloudellinen kestävyys sekä sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys. Kriittiset menestystekijät ovat asiakokonaisuuksia, joissa strategian toteutumiseksi on onnistuttava.

Ekologinen kestävyys tarkoittaa ihmisen toiminnan asettumista luonnon kantokyvyn rajoihin. Taloudellinen kestävyys edellyttää toiminnan perustuvan taloudelliseen tasapainoon. Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys sisältää ihmisarvosta kiinni pitämisen, yhdenvertaisuuden, myötätunnon ja oikeudenmukaisuuden. Kaiken kaikkiaan keskeisenä kysymyksenä on taata hyvinvoinnin edellytysten siirtymisen sukupolvelta toiselle.

Menestystekijöille on määritelty tavoitealueet ja edelleen yksittäiset tavoitteet, joilla on selkeä yhteys erilaisiin jo hyväksytyihin tavoiteasiakirjoihin ja ohjelmiin.

Ekologista kestävyyttä tavoitellaan kiinnittämällä huomiota energian tuotantoon ja kulutukseen: "Forssan hiilijalanjälki on nolla."

- liikkumiseen ja yhdyskuntarakenteeseen
- kulutukseen ja materiaaleihin
- luontoon ja rakennettuun ympäristöön

Taloudellisen kestävyden tavoitteet kohdistuvat

- elinvoimaan
- taloudelliseen toimintaan
- kehittyviin organisaatioihin

Sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyden tavoitteet asettuvat seuraavien otsakkeiden alle:

- hyvinvointi
- kulttuuriperintö
- kansainvälisyys

Kaupunkistrategian tarkistusprosessissa on huomioitu tarkoituksenmukaisilta osin strategian tavoiteasettelu ja jo olemassa olevien ja hyväksytyjen tavoite- ja ohjelma-asiakirjojen yhteneväisyys.

Kaupunkistrategia ja seudullinen elinvoimaohjelma

Elinkeinopolitiikan uutta toimintamallia on jatkettu vuoden 2019 aikana Forssan Yrityskehitys Oy:n ja seutukunnan kuntien toimesta. Yritykset ja yrittäjät sekä koulutuksen järjestäjät on nostettu toiminnan keskiöön. Selkeäksi mitattavaksi tavoitteeksi on asetettu niin väkiluvun kuin yritystenkin määrän lisääntyminen.

Seudullisen elinvoimaohjelman kärkitoimiksi määriteltiin Himmeen hieno järkivihreä opiskelupaikka, 50 kasvuyritystä, viisi huippuonnistujaa sekä Kauniisti rusetoidut matkapaketit.

Seudullinen ja maakunnallinen yhteistyö on saanut uutta virtaa uusien hankkeiden kautta. Forssan seutukunnan yhteisen Forza-elinvoimahankkeen kolmea operaatiota on viety onnistuneesti eteenpäin. Tavoitteiden mukaisesti vuoden 2019 aikana on päästy konkreettisiin tuloksiin ja tehty lukuisia uusia avauksia.

Veturitoimialat ovat järkivihreys, valmistava teollisuus ja elämykset sekä elämäntyö.

Ajatus kiihdyttämöstä nousi ensimmäisen kerran esille toukokuussa 2018. Seudullisen elinvoimaohjelman valmistuttua lähdettiin kasamaan yhteen koulutusta ja yrittäjyyttä yhteisen yrityskiihdyttämö Forzan kautta. Forza nivoo yhteen koulutuksen ja elinkeinoelämän eri toimijat. Lounea Oy ja Lounaismaan Osuuspankki lähtivät yksityisinä toimijoina mukaan Forzaan. Forza on innovatiivinen tulevaisuuden toimija, jossa lisätään seudullista veto- ja pitovoimaa tuottamalla väylä toisen ja kolmannen asteen koulutuksesta yrittäjyyteen, joka sijoittuu Forssan kaupunkiseudulle kansainvälisyyttä unohtamatta.

Forssan seutu on nostettava takaisin Suomen ykkösalueeksi bio- ja kiertotaloudessa. Kaupungin uusi strategiakin perustuu tähän.

Kaupunkistrategia ja talousarvio

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Keskeistä kaupunkistrategian toteuttamisessa on kiinteä yhteys taloussuunnitteluprosessiin. Talousarviossa ja -suunnitelmassa asetetaan palvelujen järjestämistä ja investointeja koskevia tavoitteita kaupungin eri palvelualueille, liikelaitokselle ja tytäryhteisöille. Talousarvio on myös strategian arvioinnin ja seurannan väline. Tällöin arvioidaan sitä, miten strategia näkyy talousarviossa.

Talousarviokirjan rakenne ja sen tavoitelomakkeet uudistetaan vastaamaan tarkistetun kaupunkistrategian tavoiteasettelua. Talousarvion tavoiteasettelu kytketään suoraan kaupunkistrategian strategiaan tavoitteeseen sekä kriittisiin menestystekijöihin ja niistä johdettuihin tavoitealueisiin ja tavoitteisiin.

Talousarviossa esitetään talousarviovuodelle palvelualueittain kaupunkistrategian tavoitteita toteuttavat toimenpiteet, niiden arviointikriteerit/mittarit sekä tavoitetaso. Kullekin palvelualueelle valitaan vain sellaisia tavoitteita ja niihin liittyviä toimenpiteitä, joihin palvelualueella voidaan vaikuttaa. Talousarviossa tulee olla tarvittavat määrärahat esitettyjen tavoitteiden toteuttamiselle.

Strategian tarkistusprosessin aikana tavoitealueiden alle on tavoitteita koottu runsaasti. Jotta tavoiteasettelu onnistuisi ja edistäisi optimaalisesti strategisen tavoitteen toteutumista, tavoitteet on vuosittain talousarvioprosessin yhteydessä priorisoitava. Vuoden 2020 talousarvion tavoitteiden priorisointia valmistellaan valtuustoseminaarissa 22.-23.8.2019. Priorisointi hyväksytään 9.9.2019 valtuuston kokouksessa tulevan vuoden talousarvion ja vuosien 2021-2022 taloussuunnitelman laadinnan keskeisten periaatteiden ja linjausten sekä talousarvioketjityksen ja raamin hyväksymisen yhteydessä.

Kaupunkistrategian seuranta ja arviointi

Vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä hyväksytään Forssan kaupungin arviointijärjestelmän kuvaus. Arviointi tapahtuu niin sanottuna monitahoarviointina. Strategian toteutumista arvioidaan osana talousarvion toteutumista vuosittain osavuosi- ja tilinpäätösraportoinnin yhteydessä. Kaupunkistrategiaa tarkistetaan joustavasti vähintään kerran valtuustokaudessa.

Kaupunkikonsernin osalta kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumisen arviointi tapahtuu konsernineuvottelujen yhteydessä.

Jatkotoimenpiteet

Nyt hyväksyttävän strategiamateriaalin pohjalta jatketaan henkilöstön kanssa tavoiteasetantaan perustuvien toimenpiteiden määrittelyä. Toimenpiteiden esittämiseen sekä strategian toiminnallistamiseen kutsutaan mukaan ja osallistetaan myös kuntalaisia. Materiaalin visuaalisen ilmeen kehittäminen jatkuu viestinnällisen kokonaisuuden luomiseksi strategiasta viestimiseksi eri tahoille ja eri yhteyksissä.

Strategian hyväksymisen jälkeen hyväksytään strategian toteutumisen arvioimiseksi erikseen mittarit ja keskeisille mittareille tavoitetasot. Asia on esillä taloussuunnitelmakauden tavoitteita erittelevässä valtuustoseminaarissa.

Forssan kaupunkistrategia 2030 on liitteenä.
(TK, LJ)

Lisätiedot: kaupunginjohtaja Jari Kesäniemi, puh. 050 5640 001, jari.kesaniemi(ät)forssa.fi.

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto hyväksyy Forssan kaupunkistrategian 2030 liitteen mukaisena ja edellyttää, että kaupunkikonsernin yhteisöt toteuttavat omalta osaltaan kaupunkistrategian tavoitteita.

Käsittely: Kasvatus- ja opetuspäällikkö Tiina Kemppainen oli asiantuntijana läsnä kokouksessa tätä asiaa käsiteltäessä.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

KV 24.06.2019 § 43

Kaupunginhallitus: Valtuusto hyväksyy Forssan kaupunkistrategian 2030 liitteen mukaisena ja edellyttää, että kaupunkikonsernin yhteisöt toteuttavat omalta osaltaan kaupunkistrategian tavoitteita.

Käsittely: Kasvatus- ja opetuspäällikkö Tiina Kemppainen oli kokouksessa läsnä esittelemässä strategiaa. Hän poistui kokouksesta esittelyn jälkeen.

Esittelyn jälkeen avatun keskustelun kuluessa monet valtuutetut ehdottivat strategiaan tehtäväksi tarkennuksia ja täydennyksiä. Päätettyään keskustelun puheenjohtaja tiedusteli, voiko valtuusto yksimielisesti palauttaa strategian uudelleen valmisteltavaksi mm. keskustelun kuluessa ehdotettujen tarkennusten ja täydennysten lisäämiseksi siihen. Puheenjohtaja totesi valtuuston olleen asiasta yksimielinen.

Päätös: Valtuusto palautti asian uudelleen valmisteltavaksi.

Kaupungin johtoryhmä on valmistellut edelleen kaupunkistrategian tarkennusta ja strategiamateriaalia valtuuston kokouksen 24.6.2019 lähetekeskustelun pohjalta. Valmistelutyön myötä strategiamateriaaliksi on rakentunut kokonaisuus, joka koostuu

- arvoista, jotka ovat samat, kuin nykyisessä kaupunkistrategiassa: avoimuus, rohkeus ja vastuullisuus

- vuoteen 2030 ulottuvasta visiosta: Forssa – kestävä elinvoimaa

- kolmesta visioon johdattavasta kestävyden näkökulmasta: ekologinen, taloudellinen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

- kahdeksasta näkökulmien huomioon ottamista edistävästä menestystekijästä:

1. liikkuminen ja yhdyskuntarakenne

2. kulutus ja materiaalit

3. luonto, maaseudun mahdollisuudet ja rakennettu ympäristö

4. yritystoiminta ja innovaatiot

5. hyvinvointi

6. kulttuuri ja kansainvälisyys

7. vastuullinen johtaminen

8. osaaminen ja koulutus

- menestystekijöille asetetuista tavoitteista

Kokonaisuudessa on esimerkin omaisesti esitelty myös mittareita ja tavoitearvoja, jotka ovat käytettävissä menestystekijöiden ja tavoitteiden toteutumisen arviointiin.

Kaupunkilaisia kuultiin 1.8.2019 kauppatorilla järjestetyllä strategiatorilla. Valtuustoseminaarissa 22.8.2019 esitellyn strategialuonnoksen pohjalta käydyssä keskustelussa esiin nousseita huomioita on kirjattu nyt käsiteltävään materiaaliin.

Vuoden 2020 talousarvioon palvelualueittain määriteltävät toiminnalliset tavoitteet valitaan tämän strategiamateriaalin menestystekijöiden tavoitteista. Lisäksi valtuusto voi halutessaan vaikuttaa tavoitteenasetteluihin linjaten yhden tai usean menestystekijän tai tavoitteen, johon se haluaa jokaisen palvelualueen asettaman tavoiteasettelun ohella keskittyvän.

Kohti kestävä elinvoimaa, Forssan kaupungin haluttu tulevaisuus 2030 -niminen tarkistettu kaupunkistrategia on erillisliitteenä.

(TK)

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus ehdottaa valtuuston edellä selostetuista perusteista hyväksyttävänä erillisliitteenä olevan vuoteen 2030 saakka ulottuvan tarkistetun kaupunkistrategian, joka sisältää

1. kaupungin vision ”Järkivihreä Forssa – kestävä elinvoimaa”
2. vision eli kestävä elinvoiman näkökulmiksi ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyden
3. em. näkökulmien huomiointia edistävät menestystekijät: liikkuminen ja yhdyskuntarakenteet, kulutus ja materiaalit, luonto, maaseudun mahdollisuudet ja rakennettu ympäristö, yritystoiminta ja innovaatiot, hyvinvointi, kulttuuri ja kansainvälisyys, vastuullinen johtaminen, osaaminen ja koulutus
4. menestystekijöille esitetyt tavoitteet
5. vuosittain talousarvioon palvelualueittain määriteltävien toiminnallisten tavoitteiden valitsemisen strategiamateriaalin menestystekijöiden tavoitteista
6. vuosien 2020 - 2022 taloussuunnitelmakaudella kaikkien toimialojen, liikelaitoksen ja konserniyhteisöjen tavoiteasettelun erityisenä painopisteenä Vastuullinen johtaminen -menestystekijän sekä sen tavoitteet.

Käsittely: Kasvatus- ja opetuspäällikkö Tiina Kemppainen oli asiantuntijana läsnä kokouksessa tätä asiaa käsiteltäessä.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.